

Norge leser nordisk 2024

Arendal bibliotek

Kulturnettverket, Arendal kommune

INNHALDSFORTEGNELSE

Velkommen	s. 3
Leseliste	s. 4
Tips for nystartede lesesirkler	s. 5

Romaner

Sverige:	Ia Genberg: Detaljene	s. 6
	Marcus Jarl: Dine farger var blå	s. 7
	Karolina Ramqvist: Brød og melk	s. 8
Finland:	Meri Valkama: Din, Margot	s. 9
	Susanna Alakoski: Bomullsengelen	s. 10
	Petra Rautiainen: Et land av snø og aske	s. 11
Danmark:	Thomas Korsgaard: Hvis det skulle komme et menneske	s. 12
	Solvej Balle: Om utregning av romfang 1	s. 13
	Cecilie Lind: Jentedyr	s. 14
Færøyene:	Oddfriður Marni Rasmussen: Ikkje før da	s. 15
Norge:	Lina Asheim Breidablik: Heime aleine	s. 16
	Jonny Halberg: Johannes' åpenbaring	s. 17
	Øivind Hånes: Det tomme toget	s. 18
Island:	Fríða Ísberg: Merking	s. 19

Fortellinger og dikt

Sverige:	Patricia Fjellgren og Malin Nord (red.): Stemmer fra Sapmi: beretninger fra et stjålet land	s. 20
Danmark:	Dorthe Nors og Henrik Saxgren: En linje i verden.	s. 21
Island:	Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson: Hus med sjel og søge. Dikt og bilder	s. 22
Norge:	Øyvind Berg: Sommeren med Balder	s. 23

Grafiske romaner

Norge:	Lene Ask: O bli hos meg	s. 24
	Knut Hamsun og Martin Ernstsen: Sult	s. 25
	Kilder	s. 26

VELKOMMEN TIL ÅRETS LESEHEFTE

I 2024 er det 30 år siden det første leseheftet med nordisk litteratur i regi av Arendal bibliotek, Foreningen Norden og Nordisk informasjonskontor Sør-Norge så dagens lys. Hver høst siden 1994 har det kommet et nytt hefte, og selv om både form, innhold og samarbeidspartnere har endret seg, har fellesnevneren for alle de 30 utgavene vært ønsket om at god nordisk og baltisk litteratur leses av enda flere. De siste årene er det biblioteket og kulturnettverket i Arendal kommune som har samarbeidet om å lage heftet.

Og nordiske forfattere er produktive som aldri før! På leselisten finner du forfattere som har vært med tidligere, men også mange nye bekjentskaper. Årets hefte inneholder som vanlig flest romaner, men også flere titler med fortellinger, dikt og bilder. Nytt av året er grafiske romaner. Denne sjangeren blir stadig mer populær, men er nok fortsatt ukjent for mange. Vi har valgt ut to, *Sult* og *O bli hos meg*, og håper det vil gi mersmak.

Hvis dette er første gang du er med i en lesesirkel, eller bare har lyst på enda flere lesetips, minner vi om at utgavene fra 2010 og framover kan hentes på hjemmesiden til [Arendal bibliotek](#). I likhet med mange andre bibliotek har også Arendal bibliotek en lesesirkel for alle som ønsker å være med. Ønsker du å starte en egen sirkel finner du gode tips i dette heftet.

Vi ønsker alle en riktig god høst med fine leseopplevelser!

Arendal 24. august 2023

Christin Bjerke
Kulturnettverket, Arendal kommune

LESELISTE

ROMANER

Sverige

Ia Genberg: *Detaljene*. Oktober forlag 2023, oversatt av Bodil Engen

Marcus Jarl: *Dine farger var blå*. Bonnier norsk forlag 2023, oversatt av Kari Wille Rekdal

Karolina Ramqvist: *Brød og melk*. Gyldendal forlag 2023, oversatt av Trude Marstein

Finland

Meri Valkama: *Din, Margot*. Bonnier norsk forlag 2023, oversatt av Mikael Holmberg

Susanna Alakoski: *Bomullsensengelen*. Samlaget forlag 2023, oversatt av Runa Kvalsund

Petra Rautiainen: *Et land av snø og aske*. Gyldendal forlag 2022

Oversatt av Thomas Brevik Skjærstad

Danmark

Thomas Korsgaard: *Hvis det skulle komme et menneske*. Bonnier norsk forlag 2023

Oversatt av Hilde Rød-Larsen

Solvej Balle: *Om utregning av romfang 1*. Press forlag 2022, oversatt av Trude Marstein

Cecilie Lind: *Jentedyr*. Gyldendal forlag 2023, oversatt av Trude Marstein

Færøyene

Oddfriður Marni Rasmussen: *Ikkje før da*. Orkana forlag 2021, oversatt av Lars Moa

Norge

Lina Asheim Breidablik: *Heime aleine*. Gyldendal forlag 2023

Jonny Halberg: *Johannes' åpenbaring*. Kolon forlag 2023

Øivind Hånes: *Det tomme toget*. Gyldendal forlag 2022

Island

Fríða Ísberg: *Merking*. Aschehoug 2023, oversatt av Tone Myklebust

FORTELLINGER OG DIKT

Sverige: Patricia Fjellgren og Malin Nord (red.):

Stemmer fra Sapmi: beretninger fra et stjålet land. Pax forlag 2022

Oversatt av Inger Sverreson Holmes

Danmark: Dorthe Nors og Henrik Saxgren: *En linje i verden*. G.E.C. Gads Forlag 2022

Dansk utgave med illustrasjoner

Island: Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson: *Hus med sjel og søge*. Nordsjøforlaget 2022

Gjendiktet av Oskar Vistdal

Norge: Øyvind Berg: *Sommeren med Balder*. Oktober forlag 2023

GRAFISKE ROMANER

Lene Ask: *O bli hos meg*. No Comprendo Press 2021

Knut Hamsun og Martin Ernsten: *Sult*. Minuskel forlag 2019

STARTE LESESIRKEL?

1. Idéluftestadiet

Snakk med kolleger, venner, familie og bekjente. Er det noen som både vil lese mer og treffes litt oftere? Hva med å kombinere det med å starte en lesesirkel? Når du har avtalt med noen å treffes til et fast tidspunkt, blir det lettere å gjøre det.

2. Boklista

Lag en liste over bøker du vil lese. Be dine sirkelvenner gjøre det samme. Første gang dere samles kan dere lage en felles bokliste og finne møtedatoer. Noen bruker en lukket Facebook-gruppe og kommer fram til en bokliste der.

3. Skaffe bøkene

Bestill boka dere har valgt til neste samling på biblioteket. Hvis ikke biblioteket har nok eksemplarer kan de sikkert skaffe det ganske raskt.

4. Møtested

Mange foretrekker å møtes privat, men ofte vil det også være mulig å få bruke biblioteket hvis dere foretrekker et nøytralt møtested og vil slippe å støvsuge før alle kommer!

5. Samtalen

Mens du leser, markér med lapper i boka steder du tenker kan være interessante å diskutere. Det kan være passasjer du liker spesielt godt, avsnitt du ikke skjønner eller steder i historien som du synes var viktige for helhetsinntrykket. Generelle spørsmål som kan hjelpe dere å komme i gang, kan være:

- Hvilke tanker satt du igjen med etter endt lesning?
- Hva gjorde personene i fortellingen interessante/uinteressante?
- Hvordan var språket? Miljøskildringene? Dialog og tankereferat? (F.eks. originalt, poetisk, stemningsfullt, sanselig, realistisk, platt eller intenst.)
- Lærte du noe nytt?
- Hvilken effekt ga bokens fortellerstemme, perspektivvalg og oppbygning? (Skifte av perspektiv, historien starter med slutten, stadige frampek osv.)
- Prøv å få alle til å bidra til samtalen.

6. Gode råd

Dere trenger ikke en stram regi for hva dere skal snakke om. La alle fortelle kort om inntrykket av boka først og bruk gjerne det for å komme videre. Bruk bare forslagene over hvis dere står fast eller trenger litt inspirasjon. Husk at formålet med lesesirkelen er å få forlenget og beriket leseopplevelsen og oppleve gleden ved å dele den med andre, ikke å komme med en «riktig» tolkning eller få fortalt alt man tenkte på da man leste.

Tipsene over er fra Deichmanske bibliotek. I tillegg til eventuelt å finne egne titler håper vi selvsagt at mange velger titler fra dette heftet. Uansett ønsker vi alle gode leseopplevelser!

Ia Genberg Detaljene

En kvinne ligger til sengs med feber da en håndfull mennesker fra fortiden trer fram for henne: en eks-kjæreste som nå er en berømt programleder, en venninne som forsvant sporløst fra en dag til den neste, en mann som etterlot seg noe uventet, en mor som bare ønsket å ha det litt bedre. I feberens spente tilstand flimrer de forbi - alle møtene, tilfeldighetene og øyeblikkene som utgjør et liv. *Detaljene* beveger seg i sporene etter disse menneskene, fra 1990-tallets Stockholm via København til havnebyen Galway på den irske vestkysten. Det er en roman med fire portretter og tusen detaljer, om lefsete pocketbøker, psykedelisk dans, uovervinnelig ungdom og nagende uro. Hvilken er den perfekte nyttårskjolen til millenniums-feiringen? Kan et elsket menneske virkelig forsvinne? Og hva skjedde egentlig med alle de flyktige relasjonene som en gang betydde alt?

Ia Gabriella Genberg ble født i Stockholm i 1967, og hun bor fortsatt der. I tillegg til å være forfatter er hun utdannet journalist. Hun har dessuten undervist på skrive- og tekstkurs på flere folkehøyskoler. Genberg debuterte i 2012 med romanen *Söta fredag*, og har siden skrevet romanen *Sent farväl* og novellesamlingen *Klen tröst & fyra andra berättelser om pengar*. Romanen *Detaljerna* er Ia Genbergs foreløpig siste verk, og for den fikk hun Augustprisen i 2022.

Marcus Jarl

Dine farger var blå

Marcus Jarl ble født i 1985 i Vadstena. Han er spesialsykepleier og har jobbet med barn i mange år, både som førskolelærer og senere på nyfødtafdelingen på Södersjukhuset i Stockholm.

I mange år lurte Marcus Jarl på om han ønsket barn eller ikke, og hvordan han eventuelt skulle få det ettersom han er homofil. Til slutt landet han på at han ville leve uten barn, men de årelange refleksjonene gav ham idéen til romanen *Dine farger var blå*.

Jarl har tidligere skrevet artikler og kronikker for flere aviser. Romanen *Tusen bitar* fra 2018 var hans debutroman. *Dine farger var blå* er hans andre roman, og den ble også hans gjennombruddsroman i Sverige. Boken ble kåret til «Årets feelgoodroman» i 2021. Han har i alt utgitt fire romaner.

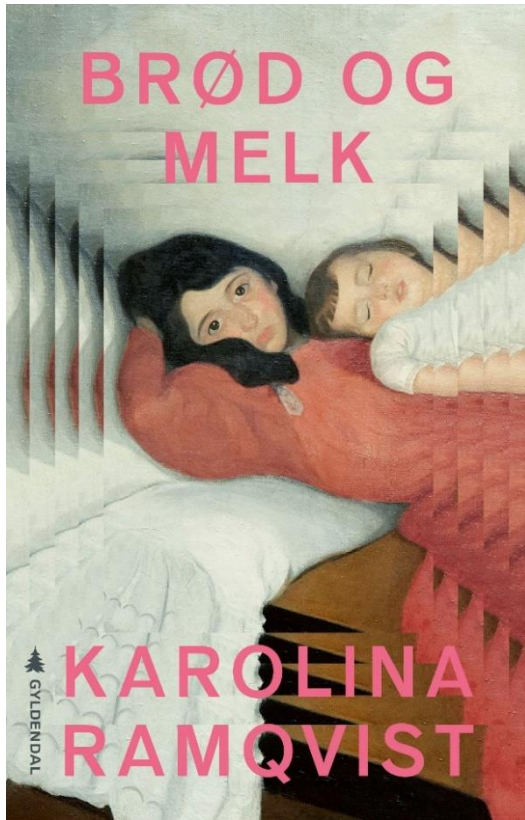
Dette er en unik og rørende roman om betroelser og sannheter. Men også om håp, lidenskap og den største kjærligheten. Hvor mye er du villig til å ofre for å finne deg selv?

Lina jobber som sykepleier ved nyfødtafdelingen i Stockholm. Livet hennes er fullt av dramatiske fødsler og foreldre i krise. Samtidig lengter hun etter egne barn, men mannen hennes har alltid vært tydelig på at han ikke vil ha barn. I en skoeske gjemt i skapet lagrer Lina minnene om sin første kjæreste - og kanskje også hennes livs største kjærlighet: Ted. Han som forsvant. En dag er Ted tilbake. Han sier han har tre måneder igjen å leve, og at han vil tilbringe dem med Lina. Et ønske som virkelig setter Linas ekteskap på prøve. Men Lina må få svar på hva som skjedde den gangen...

Karolina Ramqvist

Brød og melk

En vakker og sterk fortelling om barndom, oppvekst, morsroller og kvinnekamp, og med maten som omdreiningspunkt for alt som er godt og vanskelig. I *Brød og melk* skriver Karolina Ramqvist om en ensom jentes oppvekst fylt av dufter, farger og smaker. Hun minnes mandarinene, det ristede brødet, bollene i fryseren - og fatet med pannekaker på kjøkkenbenken. I sentrum for minnene står spisebordet som har gått i arv, et bord ment for store middager, men som hun oftest har sittet alene ved. Hvem var hun som liten, og hvem ble hun som voksen? Hvordan kan mat fylle henne med et slikt sinne og samtidig true med å fortære henne helt? Alt hun ønsker, er å bli kvitt den sterke dragningen mot mat - og å lage rispudding så datteren vil smake.

Annika Karolina Ramqvist ble født i 1976. Hun vokste opp i Stockholm, og er kjent som forfatter og feminist. I 1997 debuterte hun med essaysamlingen *När svenska pojkar började dansa*, og har senere skrevet flere romaner, noveller, essay, reportasjer og kritikker. Hun ble allment kjent da hun publiserte et privat brev fra Ulf Lundell i *Fittstim*, en svensk antologi med feministiske tekster fra 1999. Ramqvist har vært sjefsredaktør for kulturtidsskriftet *Arena* og kritiker i *Dagens Nyheter*. Hennes debutroman *More Fire*, kom i 2002. Ramqvists skjønnlitterære gjennombrudd kom i 2009 med romanen *Kjæresten* om en kvinnes avhengighet av en destruktiv mann. *Alltings början* reiser spørsmål om kvinnelig underkastelse. Hun fikk Stockholms Stads kulturpris for boken med sin evne til å stille dempede, men ladede spørsmål framfor å tilby enkle og høylytte svar. I 2014 debuterte hun som manusforfatter med den prisvinnende kortfilmen *Cupcake*. Året etter kom romanen *Den hvite byen* som hun fikk P.O. Enquists pris for. *Brød og melk* er Ramqvists foreløpig siste roman.

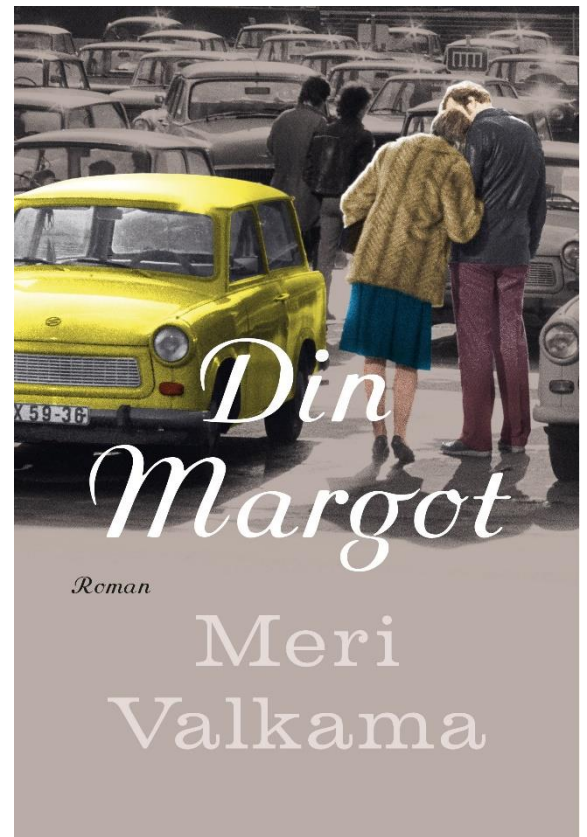
Meri Valkama

Din, Margot

Meri Valkama er født i 1980. Som barn bodde hun noen år i Øst-Berlin. Som voksen studerte hun statsvitenskap og journalistikk der, og spesialiserte seg på journalistikk i det tidligere Øst-Tyskland. I 2017-19 var Valkama kommunikasjonssjef for Venstrealliansen i Helsingfors før hun ble leder for politikk- og kommunikasjonsteamet ved partikontoret. Hun har også jobbet som journalist i ulike medier med en kritisk vinkling på sosiale spørsmål som fattigdom, eldreomsorg, vold mot kvinner og våpenkontroll. Valkama debuterte som skjønnlitterær forfatter i 2021 med *Din, Margot* og fikk den finske Debutantprisen for boken. Valkama bor i Helsingfors med sin familie.

Din, Margot er en sterk og underholdende roman som tegner et fascinerende portrett av Øst-Tyskland. Den er en gavepakke for alle som ønsker å la seg rive med av en episk historie med sterke karakterer, og den henvender seg like mye til de som ønsker å lære noe om en historisk tid, som til de som først og fremst vil bli underholdt og berørt. Med barnets begrensede perspektiv har Vilja en fin oppvekst i Øst-Berlin på åttitallet, der faren hennes er korrespondent for en finsk avis. Men familien flytter tilbake til Finland, og foreldrene går fra hverandre uten at hun skjønner hvorfor. Mellom foreldrene fins bare taus fiendtlighet tilbake. I 2011, etter farens død, finner Vilja en bunke med brev som viser at han hadde en lidenskapelig kjærlighetsaffære med en kvinne ved navn Margot den gangen de bodde i Øst-Berlin. Vilja bestemmer seg for å reise til Berlin og spore opp kvinnen. Romanen gir et nyansert og interessant bilde av åttitallet i Øst-Tyskland, i tillegg til å være en spennende og medrivende fortelling om kjærlighet og svik, løgn og sannhet.

Susanna Alakoski

Bomullsengelen

Rikt storverk om kvinneliv gjennom fire generasjoner. Hilda blir fødd i 1905 og veks opp på garden Sorola i Österbotten, i ei tid der Finland er prega av uår og krig. Mor fekk stiresjuka etter fødselen og er bortanfor alt. Far er i Amerika. Men Hilda er ikkje einsam, ho har katten Kisuli og eldgamle, gudfryktige Sanna-täti, som tar hand om alt. Då Hilda blir større, hamnar ho i ulykka og må reise frå tryggleiken heime for å gå i teneste på ein annan gard. Det er

tungt arbeid frå morgon til kveld, fritid kan ho sjå langt etter, og ho kjenner arbeidet på kroppen sjølv om ho enno ikkje er fylt tjue. På garden er også Helli, som blir hennar beste ven. Helli forstår ikkje kvifor nokon må slite så hardt for andre, og tar med seg Hilda til Vasa, til den store byen med den oransjefarga bomullsfabrikken og ein lovnad om eit anna liv. *Bomullsengelen* er første bok i ein kraftfull kvartett om kvinners liv, arbeid og lengt i Finland og Sverige på nittenhundretalet. Ei forteljing om krig og fred, kjærleik og venskap, der kvardagsliv og verdspolitik er trådar i same veven.

Susanna Alakoski ble født i 1962 i Vasa i Finland. Hun vokste opp i Ystad og bor i dag nær Stockholm. Alakoski er sosionom og æresdoktor ved fakultet for helse og samfunn ved Malmö universitet. I perioden 2021-23 var hun gjesteprofessor ved institutt for kultur og samfunn ved Linköping universitet.

Alakoski debuterte som forfatter med *Svinalängorna* i 2006. Boken ble også filmatisert. Siden den gang har Alakoski hatt en produktiv litterær karriere som redaktør for flere antologier, og hun har selv skrevet en

rekke artikler for ulike aviser og magasiner, flere barnebøker, noveller, essays og romaner. Flere er dramatisert. I 2019 kom *Bomullsengelen* som er den første av fire bøker om fire generasjoner kvinner i Finland og Sverige på 1900-tallet.

Petra Rautiainen

Et land av snø og aske

1944: Den unge soldaten Väinö jobber som vakt og tolk i en tyskledet fangeleir i Lappland – en leir hvor ikke bare fangene, men også vaktene må kjempe for å bevare verdigheten. Tre år senere kommer journalist og fotograf Inkeri til området for å skrive om Lapplands gjenoppbygging. Hun har også en egen agenda: å finne ut hva som skjedde med mannen hennes som forsvant under krigen. Jo bedre hun blir kjent med sin unge leietaker Olavi, desto mer overbevist blir hun om at han vet noe om mannen hennes. Under nordlysets himmel begynner sannheter å komme for en dag.

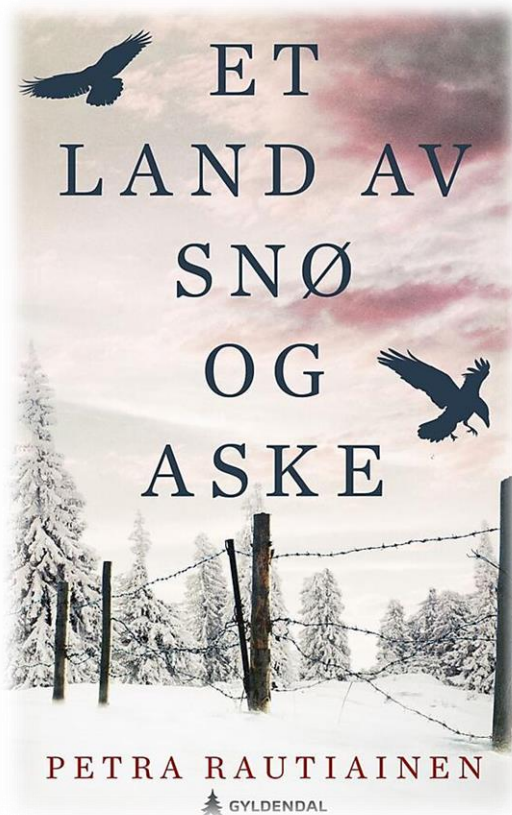
Et land av snø og aske er en gripende og spennende beretning om hemmeligheter, forbrytelser og kjærlighet. Det er også en roman som bringer frem i lyset et belysning kapittel i finsk historie, om hvordan den samiske urbefolkningen ble forfulgt og plaget i nazismens tjeneste - også etter krigen.

Petra Rautiainen ble født i 1988 i en liten by øst i Finland. Hun har en mastergrad i historie og kulturstudier, og jobber nå med en doktoravhandling om dekning av det samiske i finske medier. Hun har også jobbet som journalist og studert kreativ skrivekunst.

Rautiainen har studert i Storbritannia og jobbet i Canada, New Zealand og Skottland. Helt fra barnsben av har hun reist mye i arktiske områder hvor hun inspireres av den karrige naturen.

Rautiainen er engasjert i minoriteter og deres kultur og likestillingsspørsmål. Hun ser hvordan historiske fremstillinger av forskjeller fortsatt påvirker våre normer og idéer i dag. *Et land av snø og aske* er hennes første bok. Den kom ut i Finland i 2020, ble nominert til flere litterære priser og vant Savonia-prisen. Boka var en av ti bøker fra hele verden som ble presentert som «Books at Berlinale» og potensielt filmmateriale på Berlinale i 2021.

Den britiske avisen The Guardian har utropt den til en av de beste oversatte titlene i 2022.

Thomas Korsgaard

Hvis det skulle komme et menneske

Thomas Korsgaard er født i 1995 og vokste opp på en gård i Nørre Ørum på Jylland. Som 17-åring flyttet han til København og gikk journalistlinjen på gymnaset. 21 år gammel debuterte ham med *Hvis der skulle komme et menneske*.

Selv om boken er en roman er store deler av den hentet fra hans egen oppvekst med vantrivsel i en dysfunksjonell familie. Han legger ikke skjul på at han selv og hovedpersonen Tue har mye til felles. Både den reelle og den fiktive familien strever med gjeld, en fars uforutsigbare temperament, en depressiv mor og manglende reaksjoner fra skole og øvrig familie på den åpenbare omsorgssvikten barna i familien led under. Korsgaard studerte nordisk språk og litteratur, men fullførte ikke studiene. Før sin romandebut jobbet han i Politikens bokhall.

Korsgaard har skrevet to bøker til om hovedpersonen Tue. Han har dessuten utgitt en novellesamling og to barnebøker sammen med Frida Brygmann.

Thomas Korsgaard

Hvis det skulle komme et menneske

Roman

«Et fenomen!»
— VG

«Et sant mesterverk.»
— Dagbladet

«Føl oppvekst - flott bok.»
— Nettavisen

— Stavanger Aftenblad

«For en fyr! Og for en bok!»
— Anne Cathrine Straume, NRK

B

Hvis det skulle komme et menneske er en sterk roman om fattigdom i utkanten av det danske velferdssamfunnet, om å være barn i en familie som mangler overskudd både av penger og følelser. Og om å være overlatt til seg selv og måtte ta altfor mye ansvar altfor tidlig i livet. Men det er også fortellingen om en oppfinnsom og nysgjerrig gutt med stor skapertrang. En gutt som kommer til å vokse opp og finne sin egen vei, uansett hvilken motgang livet byr på. Og ikke minst å aldri, ALDRI glemme hvor man kommer fra.

Korsgaard forteller med så mye svart humor og så sterk empati med personene sine, at boken er umulig å legge fra seg. Danske kritikere har ikke spart på superlativene og har blant annet beskrevet den som «brutal, bevegende og rørende vakker ... uhyre vellykket debutroman ... på samme tid overbevisende og livsbejaende.»

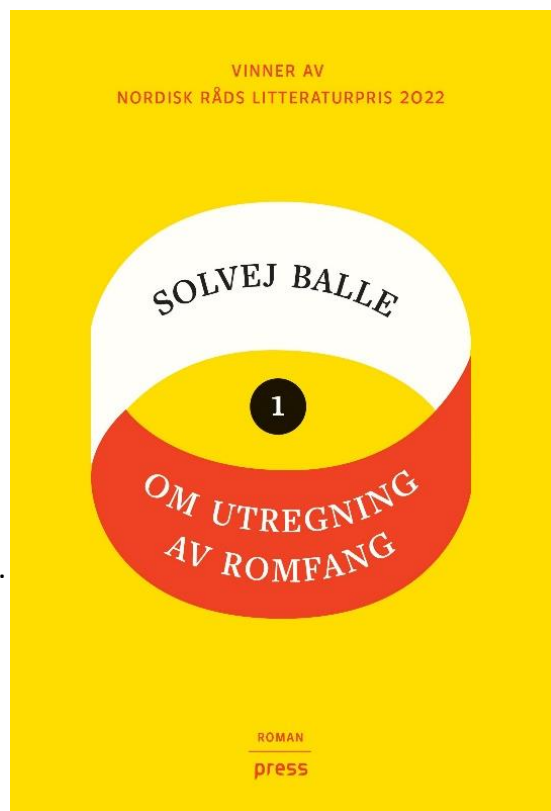
Solvej Balle

Om utregning av romfang 1

Solvej Balle er fra Bovrup i Sønderjylland hvor hun ble født i 1962. Hun vokste opp i Odense og bor nå på Ærø der hun har drevet forlaget «Pelagraf» siden 2013. Balle har studert litteraturvitenskap og filosofi, og etter et langt opphold i studiene tok hun en bachelorgrad i filosofi i 2018. I 1987-89 gikk hun på Forfatter-skolen, men debuterte som forfatter alt i 1986 med romanen *Lyrefugl*. Utover på 1990-tallet kom tre kortprosa-bøker. Hun og Christina Hesselholdt var i noen år redaktører for litteraturtidsskriftet «Den Blå Port». Balle bruker lang tid på research for å gi personer og fiksjonen i bøkene et eget liv. Utover på 2000-tallet var det derfor lenge stille fra Solvej Balle, før utgivelsene av *Det umuliges kunst* i 2005 og *Frydendal og andre gidsler* i 2008. Fem år senere kom kortprosa-bøkene *Hvis* og *Så*. Deretter ble det stille igjen helt til 2020 da hun slapp nyheten om at hun ville utgi et syvbinds romanverk kalt *Om udregning af rumfang*. Da hadde hun arbeidet med verket i 35 år. I 2022 fikk Balle Nordisk råds litteraturpris for *Om udregning af rumfang 1, 2 og 3*.

Om boken: Ute på en kort reise opplever Tara Selter plutselig at tiden er gått i stykker. Hun står fast i attende november og dagen gjentar seg om og om igjen. Hun reiser hjem til ektemannen Thomas, som ikke er fanget i tiden som henne. Hver morgen må hun forklare ham om sin virkelighet med vissheten om at neste dag vil forløpe på samme måte. Mens de prøver å tilpasse seg den regnfulle novemberdagen, begynner de å forstå konsekvensene av tidens stillstand.

«Jeg føler, at jeg skal forstå tingene på et dybere plan, før jeg skriver, og der skal også være plads til sådan nogle som mig. Ellers ville der slet ikke være egetræer i verden, men udelukkende fyrretræer.» Solvej Balle

Cecilie Lind Jentedyr

Cecilie Lind ble født i Haderslev i Sønderjylland i 1991, men bor i dag i København. Hun debuterte i poesitidsskriftet *Hvedekorn* i 2008. To år senere kom hennes første, selvstendige diktsamling som heter *Ulven åd min eyeliner*. Lind gikk på Forfatterskolen i København fra 2011 til 2013. Siden har hun også selv undervist i skrivekunst og skrevet både poesi og prosa. Hun ble tildelt den danske Modersmålsprisen i 2021; en pris som tildeles for fremragende bruk av det danske språket overfor brede lag av befolkningen.

Sara er tretten år og bor hjemme hos foreldrene. Hun har en bestevenninne, som også er hennes største konkurrent. Det gjelder å være slank og vakker. Sara hengir seg til forelskelsen, men også til å kaste seg ulykkelig på sengen. Voksne menn er fascinert av kroppen hennes, men når hun er alene, gråter hun og lengter. Hvem er personen hun ser i speilet? Og hva ser speilbildet når det betrakter henne? *Jentedyr* er en poetisk roman om begjær og ønsket om å bli begjært. Det er en fortelling om kroppsfikseringen av den unge jenta, og om makten og maktesløsheten som ligger i nettopp det å være jente.

Oddfríður Marni Rasmussen

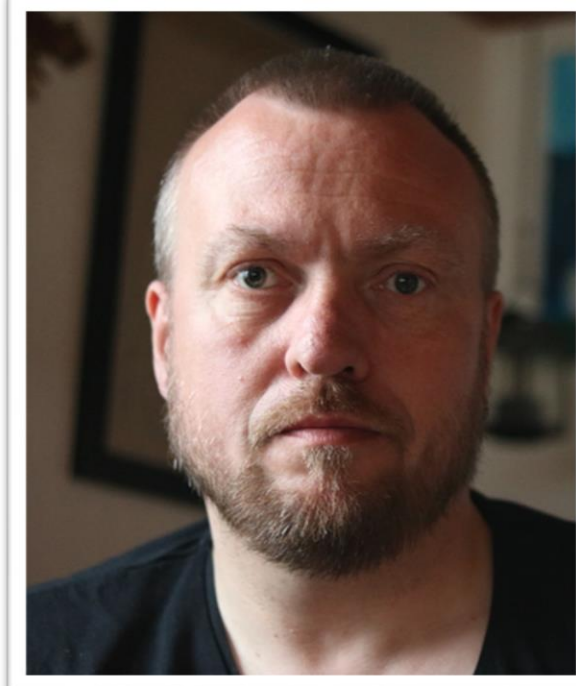
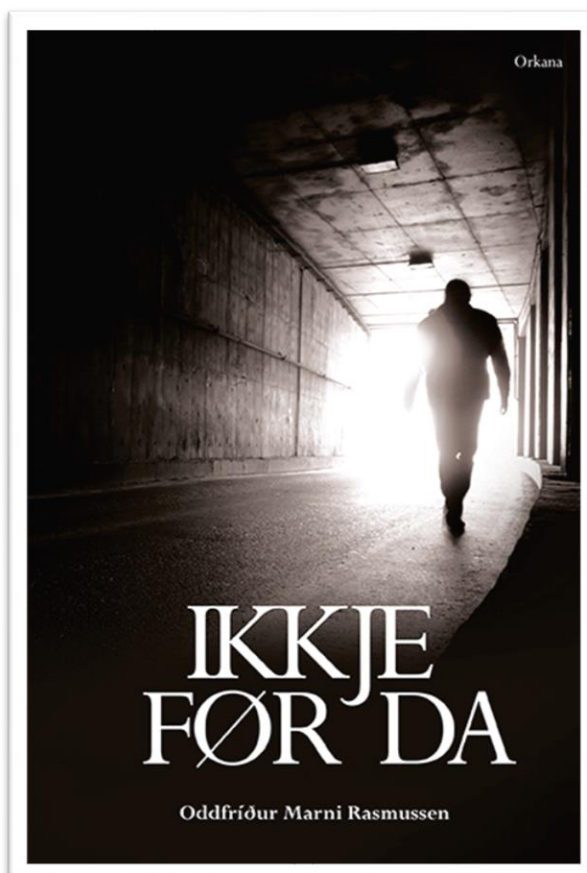
Ikkje før da

Det er ikkje mykje poetisk med ein hjernesvulst. Dei bilderike skildringane i Oddfríður Marni Rasmussens roman om forfattaren Janus, som opplever kona Elsas kamp i ei sjukdomsutvikling utan håp, er likevel ikkje berre rå, men innimellom også overraskande lyriske.

Romanen handlar om kjærleik, om fortvilning, styrke og avmakt, og kanskje mest av alt om å miste kontroll. Svulsten bryt inn i Elsas medvit som ein mørk neve og reduserer samtalane deira til få ord og rim. Det er Rasmussens fine dobbeltgrep at skildringa av kjærleiken og sjukdommen blir vove saman med Janus' umiddelbare reaksjon og forsøk på å skildre utviklinga og den døyande ved å «skrive på det kvite, leite i det mørke», som forfattaren skriv i starten og slutten av romanen.

Oddfríður Marni Rasmussen ble født i 1969. Han vokste opp i Sandur på Sandøy. I 1998-2000 gikk han på Forfatterskolen i København, og i 2000 fikk han M. A. Jacobsens kulturpris for diktsamlingen *Rás sár*.

Rasmussen var ferdig utdannet lærer i 2011, og han har arbeidet som lærer siden da. Han er også poet, lærer i skrivekunst og forfatter av bøker for både barn og voksne. Rasmussen er redaktør og oversetter i Vencil, et færøysk tidsskrift for skjønnlitteratur. I 2009 fikk han på nytt M. A. Jacobsens kulturpris, denne gang for arbeidet med Vencil. Prisen delte han med Arnbjørn Ó. Dalsgarð. Rasmussen ga ut *Ikkje før da* på færøysk i 2019, og fikk Færøyes nasjonale litteraturpris for den. Året etter ble boken nominert til Nordisk råds litteraturpris.

Lina Asheim Breidablik

Heime aleine

«alt er liksom linjer, men kjennest som ein stabel, nei, som ein haug, ein haug av tid og ting, og kor i alle dagar skal eg gjere av det.»

Ein eg-person som ikkje likar å planlegge bur i eit hus som ho snart må flytte ut frå, og jobbar i ein jobb i byråkratiet som ho har tenkt å slutte i, i ein by som ho ikkje har vokst opp i.

Enn så lenge går ho på jobb, går rundt i byen, handlar på Kiwi, ser ut på hagen, snakkar med sin gamle ven, legen Peter, og lar seg distrahere av det som ellers skulle dukke opp.

«Jeg trives også godt med det midlertidige – følelsen av at alt er litt åpent».

Lina Asheim Breidablik

Lina Asheim Breidablik ble født i Balestrand i 1989. Hun studerte sosiologi før hun begynte på Gyldendal skrivekole i 2021.

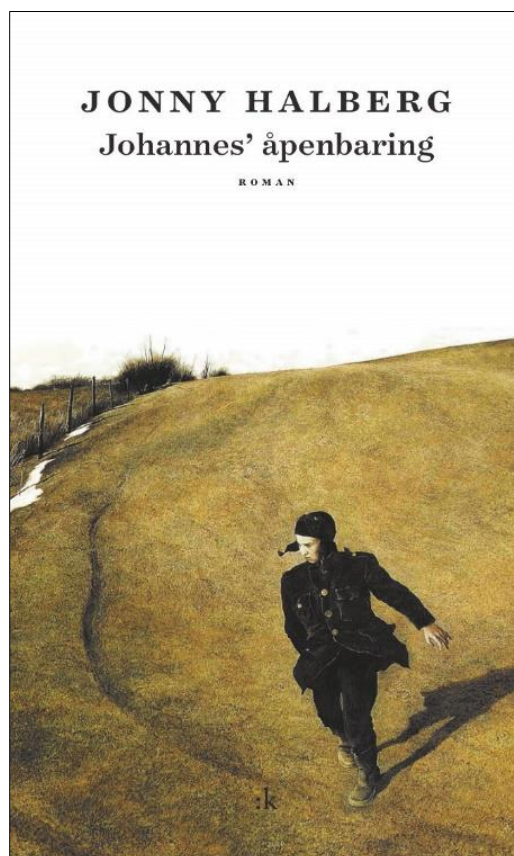
Breidablik skrev mange små historier og en av redaktørene på studiet ante konturene av en roman av alle småstykkene. Resultatet ble *Heime aleine* som blant annet er kalt en mosaikkroman.

Breidablik sier selv at hennes romankarakter slett ikke er så ulik henne selv. Selv bor hun på Frogner i Oslo i et gammelt hus som kanskje skal rives, akkurat som karakteren i romanen. Utenfor huset står et gammelt asketre – akkurat som i romanen. Både Breidablik og romankarakteren har bikket de 30 og får stadig spørsmål om hvordan det går med fast jobb, kjæreste og barn.

Jonny Halberg

Johannes' åpenbaring

Tidligere standupkomiker Johannes Kaupang reiser tilbake til Skatøy for å begrave faren sin. Faren, en folkekjær lege, har hengt seg på sitt eget kontor. Johannes og faren har mange års uvennskap bak seg, og under forberedelsene til begravelsen dukker det opp brev som faren har skrevet om livet sitt på Skatøy. Johannes begynner å undersøke hva faren egentlig har drevet med, og hvem han var bak den ulastelige menneskevenn-fasaden. Han får etter hvert øye på en mann han ikke kjenner, og som er styrt av krefter han ikke vil vedkjenne seg. Samtidig nærmer bisettelsen seg. Johannes har et anstrengt forhold til både slekt og andre på øya, relasjoner som ikke blir enklere etter farens død. *Johannes' åpenbaring* er en roman om mennesker som veksler mellom å avvise og klamre seg til hverandre, og om det du burde ha visst og kanskje aldri får vite om dine nærmeste.

Jonny Halberg ble født i 1962 i Fåberg nær Lillehammer. Han studerte ved Forfatterstudiet i Bø, og i 1989 debuterte han med novellesamlingen *Overgang til tertiær*. Han fikk sitt litterære gjennombrudd i 2000 med romanen *Flommen* som han mottok flere priser for. Halberg har skrevet et titalls romaner og flere novellesamlinger. Sammen med Pål Sletaune skrev han manus til filmene *Budbringeren* og *Amatørene*. Han har også vært litteraturanmelder i *Dagbladet* og *Morgenbladet*. Halberg er omtalt som en av landets beste novellister og representant for en «skitten realisme» i sine romaner med en ordknapp, lakonisk stil, rammende replikker og muntlig preg. Bøkene hans er oversatt til flere språk. I dag bor Halberg på Jeløya i Moss.

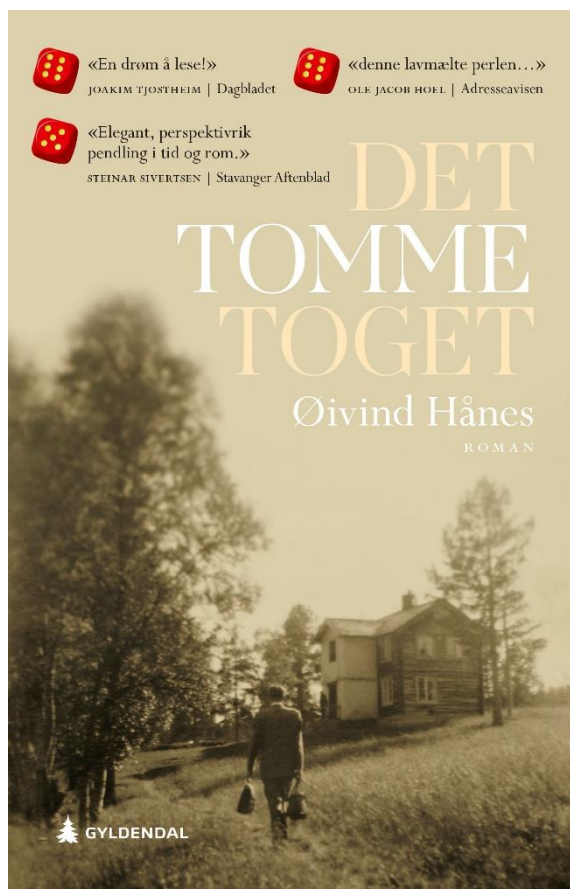

Øivind Hånes

Det tomme toget

Øivind Hånes ble født i 1960 i Krokstadelva nær Drammen. Han er utdannet musikkpedagog, men har erfaring fra mange ulike yrker; lærer, skribent, redaktør, plateprodusent, musiker, komponist og forfatter. Hans litterære debut kom i 1991 med romanen *Som vil deg isbre for isbre*. I tillegg til skjønnlitteratur har Hånes skrevet en rekke mat- og vinbøker, og han er aktiv som musiker og komponist. I flere år bodde Hånes i Köln hvor han satte opp flere musikkforestillinger og skrev for radioteateret. Bøkene til Hånes er oversatt til flere språk. I 2006 ble han nominert til Nordisk råds litteraturpris for romanen *Pirolene i Benidorm*. Hånes er tilbake i Norge og bor i Krokstadelva.

En julkveld i 1966 går en far og hans seks år gamle sønn ombord i et nattog på Oslo Østbanestasjon. Toget skal til Røros. Det er ingen andre passasjerer om bord, og det kommer heller ikke på flere reisende underveis. Konduktør finnes ikke, og er det i det hele tatt noen lokfører der? Gutten sover ikke et sekund på hele turen. Nattehimmelen blir morgenhimmel oppover Østerdalen. Åser avløses av fjell som stadig blir høyere. Telefonledningene langsmed skinnegangen stiger og synker mellom stolpene. Elva i dalbunnen, hesjene på jordene og trærne som vokser i den hvite mosen, synger sanger han aldri før har hørt. Stasjonene de stopper på underveis har folketomme perronger. Reisen utvikler seg til en lysende opplevelse som ikke blir glemt så lenge han lever.

Fríða Ísberg

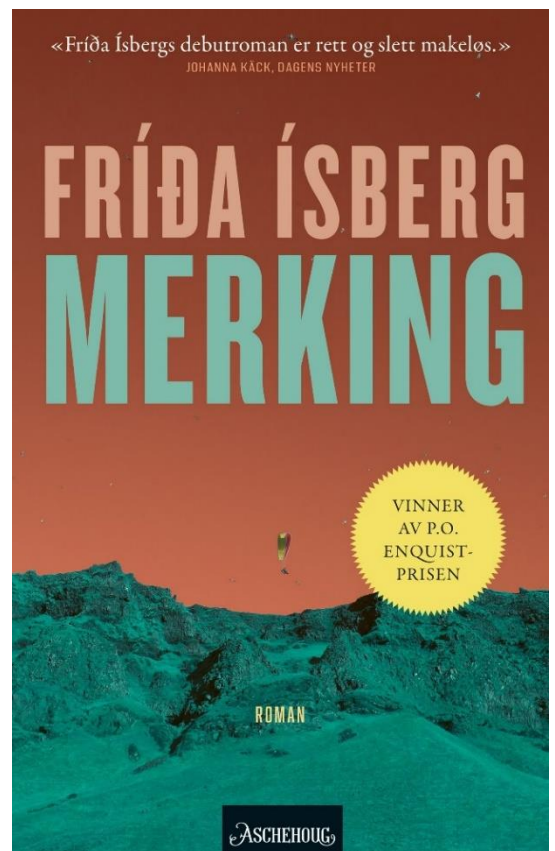
Merking

Fríða Ísberg er født i 1992 og bor i Reykjavík. Hun regnes som en av de unge, store forfatterstemmene på Island.

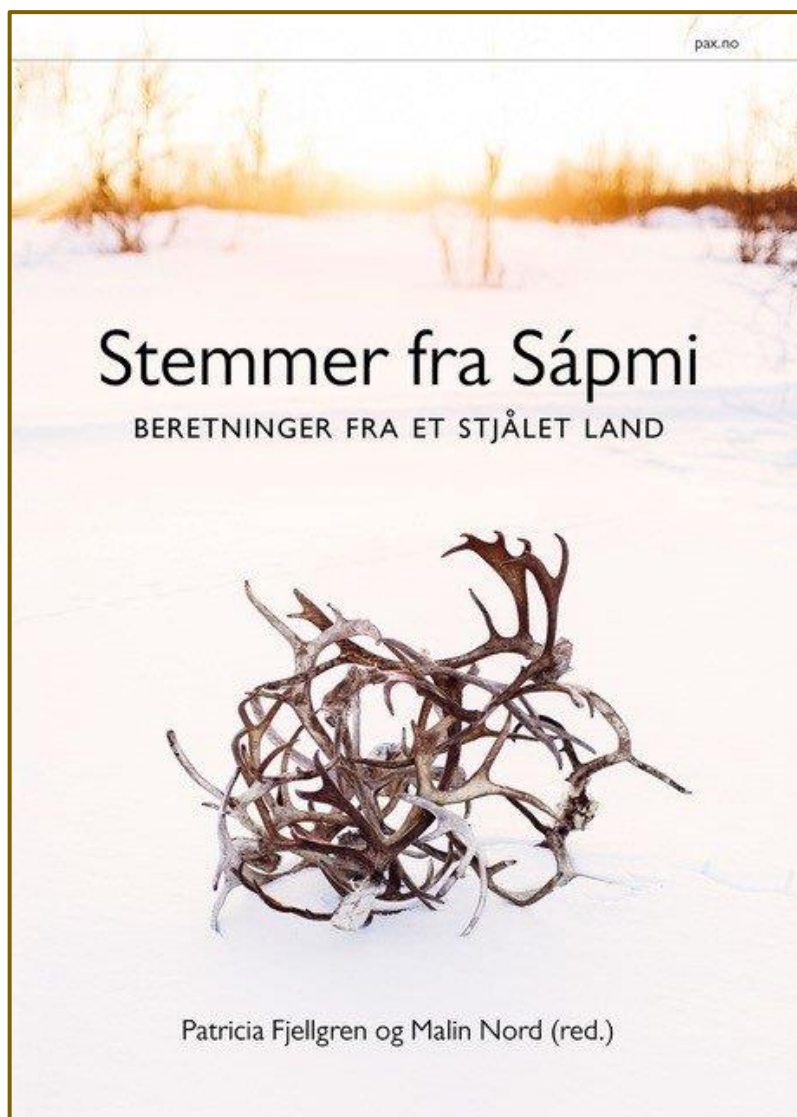
I 2017 debuterte hun med diktsamlingen *Slitförin* (Strekkermerker) som hun fikk den islandske bokhandlernes lyrikkpris for. Hennes andre diktsamling kom i 2019, mens novellesamlingen *Kløe* fra 2018 ble nominert til Nordisk råds litteraturpris. Ísberg er en av seks kvinnelige forfattere i «Svindelpoetene» som hvert år gir ut en felles dikt samling. Ísberg er også bidragsyter til Times Literary Supplement. *Merking* er hennes debutroman. Den vant den islandske bokhandlerprisen og P.O. Enquist-prisen i 2021. Ísbergs bøker er oversatt til flere språk.

«Testen» er en revolusjon - psykologisk, teknologisk og politisk. Den fastslår hvorvidt man har anlegg for empati og medfølelse - eller for umoral og asosial oppførsel. Det opprinnelige målet er å kunne behandle farlige mennesker før de blir farlige, men snart brukes informasjonen langt bredere. Den som vil kan registrere resultatene sine i et offentlig, åpent register. Politikere begynner å smykke seg med beståttmerking, stadig flere bedrifter blir empati-sertifiserte. Nabolag og borettslag begynner å reservere seg mot umerkede individer og noen begynner å snakke om testing allerede i grunnskolen. Snart er det islandske samfunnet, i romanen satt en gang i nær framtid, et samfunn i dyp splittelse. *Merking* er fortalt av fire stemmer. Læreren Vetur som rømmer fra en eks-kjæreste som strøk på testen, Eyja som får sparken fra et stort investeringsfirma fordi hun ikke bestod, psykologen Ólafur som kjemper for å gjøre testen obligatorisk for alle, og Tristan, ung aktivist som slåss for retten til ikke å bli testet.

Patricia Fjellgren og Malin Nord (red.)
Stemmer fra Sápmi
Beretninger fra et stjålet land

Samene har blitt tvangsflyttet, de har mistet retten til landområdene sine, blitt plassert i internater og utsatt for rasebiologi. Språket deres har blitt fortrent, og de har blitt beskrevet som primitive og eksotiske. Hvordan påvirker denne historien samene, og hvordan står det egentlig til i de samiske samfunnene i dag?

Stemmer fra Sápmi. Beretninger fra et stjålet land er en samling av over tjue tekster om det å bli berøvet sin identitet, vokse opp uten å kunne sitt eget språk, om ikke å bli oppfattet som samisk nok - tekster om å bære på flere kulturelle identiteter, og om undertrykkelse og motstand før og nå.

Samene er et av verdens urfolk og hadde sitt hjem i Sápmi lenge før nasjonalstatene fantes. Landområdet deres er grenseoverskridende og strekker seg over Norge, Sverige, Finland og Russland. De har en kollektiv historie og felles hukommelse. *Stemmer fra Sápmi* er en mosaikk av erfaringer og drømmer om en annen fremtid.

Dorthe Nors og Henrik Saxgren En linje i verden

Henrik Saxgren er født 1953 i Randers og utdannet reklamefotograf. Senere byttet han beite og ble dokumentarfotograf og fotojournalist. Han har reist over store deler av verden, og resultatet er en rekke fotobøker og utstillinger. Hans bilder skildrer alt fra mennesker og landskap merket av krig til blomstrende hekker og bølger langs Danmarks kyst.

Dorte Nors ble født i 1970. Hun debuterte med romanen *Soul* i 2001, og fikk sitt internasjonale gjennombrudd med *Kantslag* i 2008. Nors har gjentatte ganger skrevet for flere av verdens mest prestisjefylte aviser, magasiner og antologier. Hun er kjent for en eksistensiell og minimalistisk stil.

Dorthe Nors og Henrik Saxgren står bag værket *En linje i verden*. Det er en fortælling fra Vestkystlinjen, som strækker sig fra Skagen og helt til Vadehavets begyndelse i Holland. Og en bog om at møde naturen som menneske. Gennem et år og gennem to kunstner-temperamenter møder vi denne kystlinje i et betagende værk om hav, land og mennesker. Dorthe Nors og Henrik Saxgren udforsker og udfolder i hver deres spor linjens væsen og liv med poesi, humor og skønhed. Bogen består af femten litterære essays og en billedfortælling i tre dele, der på hver sin vis portrætterer landskabet i form af Dorthe Nors' umiskendelige, stilsikre prosa og Henrik Saxgrens stærke billeder. Bogen rummer også en større fortælling om at leve med og møde naturen – om erindring, landskab og tilhørsforhold. Boken finnes også i en norsk utgave uten fotografier.

Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson

Hus med sjel og soge

Denne boka viser mange - men egentleg berre ein liten del - av dei forlatne husa eller øydegardane på Island. Her kjem ei sterk historie fram, husa fortel eigentleg sjølve om kva som har hendt dei. Livet som vart levd der sit i veggane. Endå dei ikkje står støtt lenger, om dei har smuldra opp, er staden prega av ånda til dei som budde der, stadene talar taust, men tydeleg til oss.

Diktaren fangar budskapen deira utan å idealisera fortida. Når vi stadig jaktar på heltar og unntaksmenneske i fortida, vert historia fjern. Men i desse dikta, gjennom desse skrøpelege huskroppane, talar svunnen tid direkte og gripande. Talen kan vere lys, mørk, lågmælt, sorgsam og støyande. Illustrasjonane gjer noko av det same, ein kan lyda etter stemmer og forteljingar i dei òg.

«Sjeldan har det vore meir soleie.

Storvaksen rabarbra lèt som ingenting.

Men i september, når månen sender strålane sine

ned mellom nakne, taklause veggjar utan å finne

guten som ein gong sat her sumaren lang og teikna

fjell og skred, er det som ei usynleg hand i aktløyse

har nappa til seg det som aldri skulle missast,

ein gut, eit tak og nokre få kvesste blyantar.»

Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson ble født i 1955 i Húsavík. 21 år gammel ble han uteksaminert fra den islandske handelshøyskolen, og han har også studert islandsk, musikk og drama. I perioder jobbet han som journalist, radiokommentator og tekstforfatter i et reklamebyrå, men siden 1980 har han konsentrert seg om å komponere og skrive. Han driver også bok- og musikkforlaget Dimmu som han startet sammen med ektefellen Anna Pálína Árnadóttir i 1992. Sigurðsson har hatt en rekke verv i islandske komponist- og forfatterforeninger. Diktene hans er oversatt og utgitt på mange språk. Også barneøkene hans er kjent utover Nordens grenser.

Øyvind Berg

Sommeren med Balder

«1. mai skriver meg, som jeg skriver 1. mai: Gamle frukt-trær drøyer det litt, men ellers står eple, plomme, morell og kirsebær i full blomst. Dina og jeg sitter i hagen med kaffe, Balder mellom oss. Han er en stor hund, rasebeskrivelsen sier gigantisk - en einstøing og en stabeis, men nå ligger han rolig og lar seg villig klappe. Dina plukker en flått fra skallen hans. Flagget duver i lett vind. I halv ni-tida begynner sola å varme, og Moroklumpen, Lille-gutt, Storebjeff eller hva vi for øyeblikket kaller beistet, tusler inn i skyggen under en busk hvor flåtten garantert spretter. Det rapporteres om store russiske tap i Ukraina. Brorparten av kanonføden er fattige unge menn fra tilbakeliggende strøk.

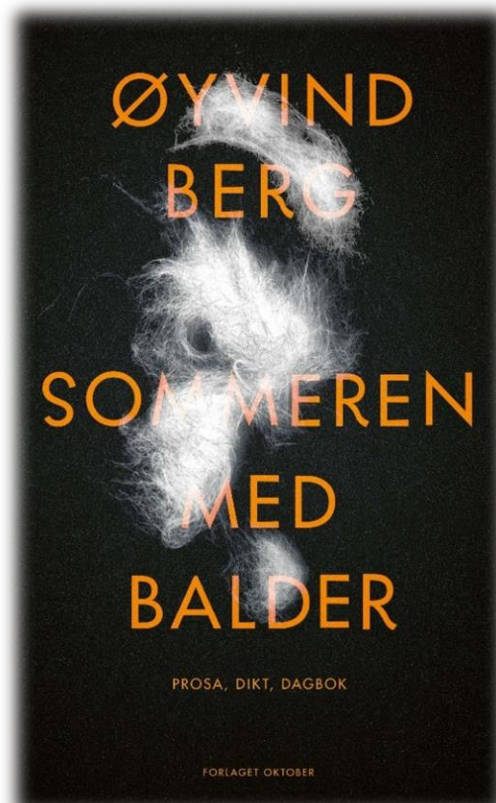
Vi bor nest innerst i en blindvei. Tomta stiger stupbratt opp i nordvest, og øverst på klippen står et blått hus. En fotball har trillet ned i hagen fra tibarnsfamilien der oppe. Jeg plukker den opp og legger den utafor gjerdet. Balder gjør plutselig voldsomt. Som maremma er han avlet fram for å vokte småkveg mot ulv, bjørn og ørn, og han finner seg ikke helt til rette i rollen som ørkesløs selskapshund. Men plutselig faller villbassen til ro, stiller seg logrende på to bein ved gjerdet og sjarmerer enhver som tør klappe den smilende kjempen.»

1. mai 2022 begynner poeten og gjendikteren Øyvind Berg å skrive en litterær dagbok, og han avslutter 31. juli.

Sommeren med Balder handler om Dina og Øyvind og den store gjeterhunden de har skaffet seg. Av nødvendighet handler det også om krigen i Ukraina, som framkaller minner fra Bosniakrigens Sarajevo, hvor Dina vokste opp. Og det handler om å føle seg hjemme i en fremmed tradisjon, som den japanske haikudiktningen. Men mest av alt handler det om å finne lys i livet, om humor, og om å åpne seg for det som lever. *Sommeren med Balder* er en bok skrevet med vemod, begeistring og livsglede.

Øyvind Berg ble født i Oslo i 1959. Han har studert filosofi, litteratur og egyptologi. I 1982 debuterte han med diktsamlingen *Retninger*, og har siden gitt ut flere diktsamlinger, essays, skuespill og gjendiktninger. Hans lyrikk er oversatt til flere språk.

Berg har vært medlem av Forfatterforeningens litterære råd og kunstnerisk leder for Norsk Litteraturfestival - Sigrid Undset-dagene. Fra 1986 til oppløsningen i 2011 var han et markant medlem i teatergruppa Baktruppen. *Roseromanen* fra 2019 er Bergs debut som romanforfatter. Samme år fikk han Gyldendalprisen for sitt samlede forfatterskap.

Lene Ask

O bli hos meg

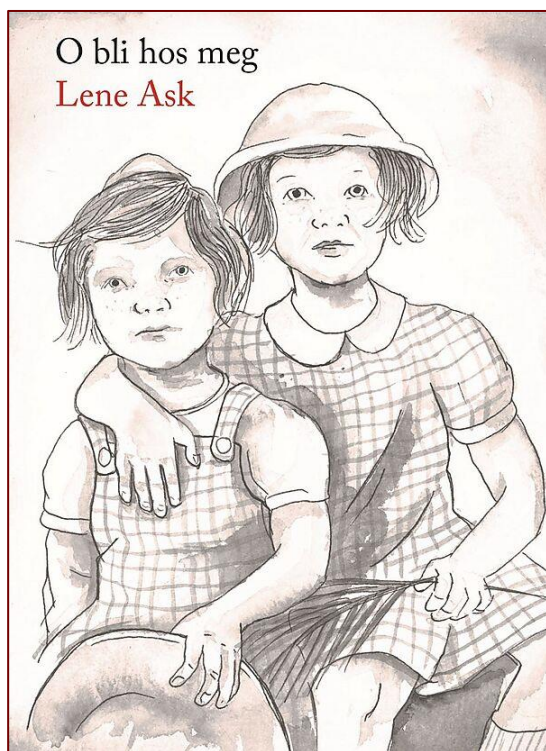
Lene Ask ble født i Stavanger i 1974 og er fotograf, illustratør, tegneserieskaper og barnebokforfatter. Hun er utdannet ved Rogaland kunstskole, Kunsthøgskolen i Bergen og universitetene i Praha og Bergen.

I 2006 debuterte hun med tegneserieromanen *Hitler, Jesus og farfar*, om en oppvekst i bibelbeltet på Sør-Vestlandet og jakten på en farfar som var tysk soldat under 2. verdenskrig. Den innbragte henne flere priser, og boken ble senere Stavanger biblioteks bok i prosjektet «Hele Rogaland leser».

Tegneserien *Da jeg reddet verden* fra 2009 ble til etter at Ask hadde vært i Tanzania på oppdrag fra Norad.

Tegneserieromanen *Kjære Rikard* forteller historien om misjonærbarnet Rikard Jakobsen som ble født på Madagaskar i 1885. Ask fant Jakobsens brevveksling med faren i Misjonsarkivet i Stavanger. Siden Ask selv har vokst opp med Misjonssambandet, følte det naturlig å gå inn i tematikken.

Mange tidligere misjonærbarn tok kontakt etter å ha lest *Kjære Rikard* og fortalte sine historier. Etter noen år der hun skrev barne- og ungdomsbøker, valgte hun å ta opp igjen temaet fra *Kjære Rikard*. Resultatet ble *O bli hos meg* som er basert på intervjuer med norske misjonærbarn fra 1930-tallet og frem til 1990-årene. Ask vant prisen Årets tegneserie i 2022 for boken.

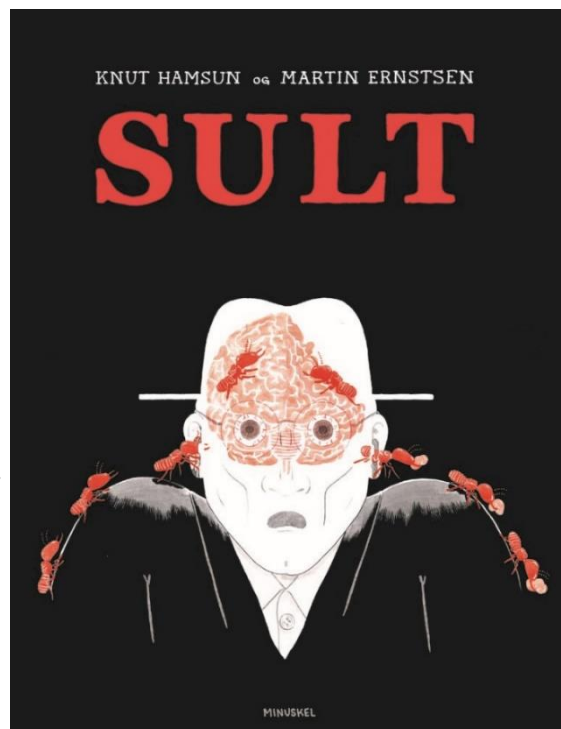

Norge var ett av landene med flest misjonærer i forhold til innbyggertallet, og flere tusen norske barn har bodd adskilt fra familien på grunn av foreldrenes misjonsskall. *O bli hos meg* bygger på intervjuer med mennesker som har vokst opp i misjonens varetelt. Misjonærbarnas fortelling har ikke alltid stemt overens med misjonens solskinnshistorie, og flere har opplevd at det å fortelle om sine erfaringer kan oppfattes som illojalt mot misjonen, foreldre eller Gud.

Knut Hamsun og Martin Ernstsens

Sult

Martin Ernstsens ble født i 1982. I England studerte han illustrasjon og han har en mastergrad i Storytelling fra Stockholm. Ernstsens bor i Oslo hvor han er tegneserieskaper og illustratør. Han debuterte i 2007 med det surrealistiske tegneserieheftet *Nissefugl*. Senere har han gitt ut tegneserier i flere sjangre. Tegneserie-romanen *Eremitt* fra 2012 ble oversatt til flere språk og vant gull i kategorien tegneserie i Årets vakreste bøker. Året etter debuterte han som barnebokforfatter og han har bidratt i flere norske og utenlandske antologier. Han har også gitt ut flere fanziner. Det tok fire år å lage den tegnede versjonen av Knut Hamsuns roman *Sult*. Da han jobbet med *Sult* prøvde han å gå tre dager uten mat for å oppleve sulten på kroppen, men klarte bare to. Ernstsens *Sult* har vunnet flere priser.

«Det ble umulig å jobbe, det er altoppslukende å gå sulten, man klarer ikke å tenke på annet.» Martin Ernstsens

Knud Pedersen ble født i Vågå i 1859. Da han var fire år flyttet familien til Hamsund på Hamarøy. Ni år gammel ble Knud plassert hos en tyrann av en onkel, som skal ha drevet ham så hardt at gutten hogg seg i beinet for å få komme hjem til foreldrene. 14 år gammel dro han ut i verden på egen hånd. Før han slo igjennom som forfatter, hadde Pedersen mange ulike jobber; kramkar, handelsbetjent, skomakerlærling, anleggsarbeider, kretsskolelærer, innhøstningsarbeider, sekretær, sporvognskonduktør, journalist og foredragsholder. Han var i Amerika fra 1886 til 1888.

Knud Pedersen begynte å eksperimenterte med navnet sitt. Da *Sult* kom ut i 1890, var han blitt til Knut Hamsun, og med dette verket ble han en etablert forfatter. Etter utgivelsen dro den nyetablerte forfatteren ut på en foredragsturné og gikk til angrep på «De fire store» (Bjørnson, Ibsen, Kielland og Lie) og det han mente var flate samfunnsskildringer. Han fremmet samtidig tanken om en litteratur som utforsker det ubevisste sjel liv – slik han selv gjorde i *Sult*. Dette fokuset beholdt han gjennom 1890-tallet, og bøkene fra denne perioden regnes som hans beste.

Om boken: Knut Hamsuns *Sult* oppdages av stadig nye lesere, 130 år etter at den kom ut første gang. I denne tegneserieserieadaptasjonen går Martin Ernstsens videre i å utforske den menneskelige psyken, og hans tidvis ordløse sekvenser forsterker følelsen av desperasjon og håpløshet i Knud Pedersens kamp for tilværelsen. Med et nytt blikk på Hamsuns klassiker, og med sitt særegne formspråk, gir Martin Ernstsens oss her historien om en ung, fattig og sulten forfatter i Kristiania - «denne forunderlige by som ingen forlater før han har fått merke av den».

Foto:

Forside: Karolina Grabrowska
Ia Genbeg: Sara Mackey
Marcus Jarl: Kajsa Göransson
Karolina Ramqvist: Thron Ullberg
Meri Valkama: Otto Virtanen
Susanna Alakoski: Julia Lindemalm
Petra Rautiainen: Jonne Räsänen
Thomas Korsgaard: Simon Klein Knudsen
Solvej Balle: Sarah Hartvigsen Juncker
Cecilie Lind: Lærke Posselt
Oddfriður Marni Rasmussen: forfatteren selv
Lina Asheim Breidablik: Daniel Vikum
Jonny Halberg: Ingeborg Øien Thorsland
Øivind Hånes: Knut Bry
Fríða Ísberg: Saga Sig
Dorthe Nors: Lærke Posselt
Henrik Saxgren: Carsten Ingemand
Øyvind Berg: Paal Audestad
Lene Ask: Julie Pike

Kilder:

Ia Genberg: Oktober forlag, wikipedia
Marcus Jarl: blick.no, Bonnier norsk forlag
Karolina Ramqvist: wikipedia, litteaturfestivalen.no, karolinaramqvist.com
Meri Valkama: finsk wikipedia
Susanna Alakoski: Samlaget forlag, svensk wikipedia
Petra Rautiainen: Gyldendal forlag, petrarautiainen.com
Thomas Korsgaard: forfatterweb.dk, dansk wikipedia
Solvej Balle: forfatterweb.dk, sitatet er fra et intervju med Carsten Andersen i Politiken 13.08.2016
Cecilie Lind: cecielindsriver.dk, wikipedia
Oddfriður Marni Rasmussen: norden.org, dansk wikipedia
Lina Asheim Breidablik: Åpen bok i NRK Radio, bok365.no, sitatet er fra bok365.no
Jonny Halberg: Kolon forlag, dagsavisen.no, snl.no
Øivind Hånes: Gyldendal forlag, nrk.no
Fríða Ísberg: Aschehoug forlag, icelandwritersretreat.no
Dorthe Nors: Gyldendal forlag, wikipedia
Henrik Saxgren: dansk wikipedia
Aðalsteinn Ásberg Sigurðsson: islandsk wikipedia, utgafadimma.com
Øyvind Berg: Oktober forlag, wikipedia
Lene Ask: snl.no, wikipedia
Martin Ernstsén: wikipedia, fabelaktigformidling.no, sitatet er fra fabelaktigformidling.no
Knut Pedersen / Knut Hamsun: Gyldendal forlag